

Positionpaper voor Ronde Tafel voortgang Passend Onderwijs

Inzet van extra zorg en ondersteuning voor kinderen met een beperking of chronische ziekte in het Passend Onderwijs, lijdt onder gebrek aan samenhang en grote onduidelijkheid bij alle betrokkenen.

Het regelen van extra zorg en ondersteuning in het onderwijs verloopt moeizaam. Dit heeft meerdere oorzaken:

- De wetgeving voor passend onderwijs, Jeugdwet, Wlz, Zvw, Wmo, Participatiewet en leerlingenvervoer is niet in samenhang tot stand gekomen. Dat levert tal van knelpunten op die de bedoeling van passend onderwijs ondergraven: ieder kind met beperking of chronische ziekte gaat zo gewoon mogelijk en in nabijheid naar school.
- Het recht op zorg en ondersteuning in onderwijs is in de onderwijs- en zorgwetten op dit moment onvoldoende geborgd. Ook sluiten de verschillende regimes niet goed op elkaar aan. Daardoor kunnen grote verschillen in rechtsgelijkheid ontstaan tussen kinderen. Per wet, per school, per samenwerkingsverband, per gemeente kan verschillen of kinderen met hun beperking wel of niet voldoende zorg en ondersteuning krijgen om naar school te blijven gaan.
- De effecten van de invoering van passend onderwijs in relatie tot de decentralisaties zijn niet goed in beeld gebracht en de aanpak om knelpunten op te lossen is gericht op incidenten.
- Er is onduidelijkheid over welke zorg- en ondersteuningstaken wel en niet van scholen mogen worden verwacht. En welke verantwoordelijkheden en taken geborgd zouden moeten zijn vanuit de zorgwetgeving. Dat levert veel onduidelijkheid op bij ouders, scholen en uitvoeringsinstanties.
- Er is veel onduidelijkheid over de werking van de samenwerkingsverbanden. Scholen doen een beroep op extra ondersteuningsmiddelen (voorheen rugzak) voor kinderen in regulier onderwijs, maar krijgen in een aantal gevallen te horen dat er geen of onvoldoende middelen worden verstrekt. Het effect is dat leerlingen met een ondersteuningsbehoefte uit het regulier onderwijs worden gedrukt naar speciaal onderwijs.

Ouders en kinderen zijn de dupe

Het gebrek aan samenhang en de onduidelijkheid resulteren in afschuifgedrag. Betrokken partijen wijzen ouders van kastje naar de muur. Scholen zien daar de bomen het bos niet meer en gaan kinderen met een beperking weren of verwijzen naar het speciaal onderwijs.

Daar komt nog bij dat de betrokken partijen de regels ook nog eens heel verschillend uitvoeren. Of een kind goede ondersteuning krijgt hangt mede af van het zorgregime waar het kind onder valt, de verzekeraar, de gemeente (en de regels voor leerlingenvervoer), de school of het samenwerkingsverband. Met andere woorden: het is goed mogelijk dat het recht op onderwijs alleen kan worden gerealiseerd als je het geluk hebt dat je de juiste partijen te treft. Dit kan natuurlijk niet. Het recht op onderwijs geldt voor ieder kind!

Naar schatting hebben de komende jaren zo'n 60 duizend kinderen – in min of meerdere mate - extra zorg en ondersteuning nodig op school. Door de genoemde problemen is het onzeker of ze die ondersteuning ook echt gaan krijgen, met alle problemen van dien. Zoals een groeiend aantal thuiszitters. Laten we dat voorkomen!

Deze veranderingen zijn nodig

- Werk samen aan een oplossing (OCW, VWS, VNG, ZN) en maak eenduidige afspraken over de financieringsvormen vanuit de verschillende stelsels. Duidelijk moet worden welke ondersteuning uit het onderwijsbudget betaald wordt en welke vormen van zorg en begeleiding betaald worden uit WLZ, Jeugdwet of ZVW. Waar houdt het onderwijsgeld op en waar begint het zorggeld.
- Zorg voor eenduidigheid en gelijkheid in de maatregelen, zodat ouders en kinderen niet ongelijk worden begeleid. Voorkom dat ouders met scholen moeten onderhandelen over inzet van middelen.
- Veranker de financiering voor zorggelden tijdens schooltijd op uniforme wijzen en gebruik hiervoor als basis de zorgzwaarte van de kinderen.
- Houd ruimte voor keuzevrijheid en de inzet van het PGB.
- Het inbrengen van PGB-geld mag geen voorwaarde zijn voor toegang tot het onderwijs.
- Zorg voor een integrale zorgplicht voor de eerste (passende) instantie waar een kind/gezin zich meldt. Er dient gezorgd te worden voor een integraal, passend aanbod aan zorg en ondersteuning in alle relevante levensdomeinen. Of het nu gaat om wonen, werken, onderwijs, zorg, ondersteuning, logeren, deeltijd wonen, dagbesteding en vervoer van en naar voorzieningen... in het leven van thuiswonende kinderen met beperkingen is maatwerk en grote flexibiliteit geboden.